

ประสิทธิภาพการจ่ายเงินเยียวยาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ โควิด- 19 เพื่อประชาชน
ในพื้นที่ : กรณีศึกษาพื้นที่เทศบาลตำบลบางเก่า อำเภอลำดวน จังหวัดเพชรบุรี

**Citizen Spending of State-Aided efficient payment system in the COVID19 Crisis: A Case
Study of bang kao cha-am Subdistrict, Phetchaburi District**

ปราโมทย์ แพทย์พันธ์

Pramote Patpun

Pramote.Patpun@hotmail.com

บทคัดย่อ

จากการศึกษาโครงการและมาตรการเยียวยาช่วยเหลือประชาชน ในพื้นที่เทศบาลตำบลบางเก่า อำเภอลำดวน จังหวัดเพชรบุรี ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้ วัตถุประสงค์ จากผลการศึกษาพบว่าระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการ ดำเนินโครงการและมาตรการเยียวยา ในพื้นที่เทศบาลตำบลบางเก่า อำเภอลำดวน จังหวัดเพชรบุรี พบว่าด้านบริบทเกิด ปัญหาวิกฤตที่เกิดขึ้นส่งผลต่อชีวิตประจำวัน คือ รายได้ลดลง การประกอบอาชีพประสบปัญหา ปัญหาความเครียด วิตกกังวลในสถานการณ์ ผู้ประกอบการมีลูกค้าน้อยลง ไม่แน่ในเรื่องการป้องกันตนเองเพื่อปลอดภัยจากโรค ด้านปัจจัย นำเข้าพบว่า ความเข้าใจแนวคิด วิธีการ และการปฏิบัติการรับสิทธิ์มาตรการเยียวยา รู้จักช่องทางการลงทะเบียน ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการลงทะเบียน การเตรียมหลักฐานต่าง ๆ ในการลงทะเบียนเพื่อขอรับสิทธิ์ ด้านผลกระทบพบว่า ผลกระทบทางบวกเป็นการกระจายงบประมาณ เพื่อช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อน ให้ดำรงชีพอยู่ได้ในภาวะวิกฤตตามลำดับ และผลกระทบทางลบคือ ไม่มีข้อมูลฐานการประกอบอาชีพเป็นข้อมูลปัจจุบัน จึงทำให้ถูกตัดสิทธิ์ ด้านผลผลิตพบว่าจำนวน เงินที่ได้สามารถบริหารจัดการได้ อย่างคุ้มค่าและเพียงพอต่อการยังชีพ และจำนวนเงินสามารถบรรเทาการขาดรายได้ ความพึงพอใจ มาตรการนี้บรรเทาความเดือดร้อนในเมืองต้นได้ ด้านผลลัพธ์พบว่า ความสะดวกในการลงทะเบียน ระยะเวลาการโอนเงินเข้าบัญชีทันเวลา สามารถนำเงินมาปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชน รัฐคำนึงถึงความจำเป็น การ สนองต่อความต้องการของประชาชน บรรเทาปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนตรงประเด็น พร้อมกับการดำเนิน นโยบายหรือโครงการต่าง ๆ ด้วยการนำระบบ เทคโนโลยี สื่ออุปกรณ์ผ่านที่ทันสมัยเพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงบริการของ รัฐที่สะดวกและรวดเร็ว

*บทความนี้เรียบเรียงจากการค้นคว้าอิสระเรื่อง ประสิทธิภาพการจ่ายเงินเยียวยาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ โควิด- 19 เพื่อประชาชนในพื้นที่ : กรณีศึกษาพื้นที่ เทศบาลตำบลบางเก่า อำเภอลำดวน จังหวัดเพชรบุรี

**นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

บทนำ

การแพร่ระบาดของ โควิด-19 ดังกล่าวส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจในวงกว้าง จนทำให้หลายฝ่ายคาดว่าเศรษฐกิจโลกหลังการแพร่ระบาด อาจเข้าสู่ภาวะถดถอยอีกครั้งในรอบกว่า 10 ปีนับตั้งแต่วิกฤตแฮมเบอร์เกอร์ ซึ่งเศรษฐกิจไทยเองก็ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคโควิด-19 ทั้งทางตรงและทางอ้อมไม่ว่าจะเป็นเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการอุปโภคบริโภค ให้มีการหยุดการท่องเที่ยวเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 และการลงทุนภายในประเทศที่ต้องเลื่อนออกไป รวมถึง การส่งออกต้องประสบปัญหาซึ่งเป็นแหล่งรายได้ของรัฐ และการจ้างงานในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย การขนส่งที่มีปัญหาจากมาตรการการป้องกันการแพร่ระบาด จนทำให้มีธุรกิจบางแห่งต้องปิดตัว เนื่องจากประชาชนมีการใช้จ่ายน้อยลง ทำให้ขาดเงินหมุนเวียนในบางธุรกิจ รวมถึงการใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องโดยตรงระหว่างผู้บริโภคและธุรกิจ เช่น การซื้อรถยนต์ การซื้อบ้าน ที่อยู่อาศัยใหม่ มีแนวโน้มที่จะถูกเลื่อนออกไป ทำให้อุปสงค์และอุปทานลดลงอย่างรวดเร็ว แต่กลับมีค่าใช้จ่ายในรายการที่จำเป็น เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด - 19 มากขึ้น ภาวะวิกฤตดังกล่าวยังต้องมีการปรับการดำรงชีวิตในหลายๆ ด้าน เช่น ทำให้การจัดการศึกษาด้วยเทคโนโลยี และการจัดการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ การสั่งอาหารออนไลน์ และการชมภาพยนตร์จากผู้ให้บริการคอนเทนต์ภาพยนตร์ผ่านโปรแกรม Streaming ออนไลน์ เป็นต้น และคาดหวังว่าเศรษฐกิจไทยจะฟื้นตัวได้อย่างรวดเร็ว หลังจากที่สามารถควบคุมการแพร่ระบาดได้ ทางภาครัฐจะเริ่มทำการผ่อนคลายมาตรการต่างๆ โดยคาดว่า ภาคธุรกิจที่จะเริ่มฟื้นตัว ทำให้มีการอุปโภคบริโภคภายในประเทศ หลังจากเริ่มผ่อนคลาย ความคาดหวังว่าหากสามารถควบคุมสถานการณ์ได้ดีต่อเนื่อง จะเริ่มทยอยผ่อนปรนกิจกรรมทางเศรษฐกิจอื่นๆ จนเข้าสู่ภาวะปกติ ตั้งแต่เชื้อไวรัสโควิด -19 แพร่ระบาดไปทั่วโลก ไม่เพียงทำให้ผู้คนเจ็บป่วย และเสียชีวิตจำนวนมาก การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด - 19 ส่งผลให้เจ้าของธุรกิจ มนุษย์เงินเดือน คนหาเช้ากินค่ำ ต่างตกอยู่ในสถานะลำบาก เพราะสถานการณ์นี้เกิดขึ้นในช่วงที่เศรษฐกิจโลก กำลังเริ่มเข้าสู่ภาวะถดถอย หลายกิจกรรมต้องหยุดชะงัก หลายกิจการต้องปิดตัวลง ประชาชนนับล้านขาดรายได้ในการดำรงชีวิต เป็นเหตุให้รัฐบาลแต่ละประเทศต้องยื่นมือเข้าช่วยพยุงระบบเศรษฐกิจ ด้วยการออกมาตรการเยียวยาให้ผู้ที่ได้รับผลกระทบ ประเทศที่ได้รับเยียวยาจากรัฐบาลที่คล้ายๆ กับ ประเทศไทยมี ทั้งหมด 16 ประเทศ ได้แก่ จีน สหรัฐอเมริกา อิตาลี สเปน เยอรมนี ฝรั่งเศส อังกฤษ ออสเตรเลีย ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ ฮังการี ไต้หวัน มาเลเซีย อินโดนีเซีย สิงคโปร์ ฟิลิปปินส์ นิวซีแลนด์ โดยธนาคารแห่งประเทศไทย (2563) ได้รายงานสถานการณ์ โควิด-19 และมาตรการเยียวยาในต่างประเทศ แบ่งเป็น 4 กลุ่มประกอบด้วย

- 1) มาตรการช่วยเหลือ ภาคธุรกิจและ SMEs
- 2) มาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจ
- 3) มาตรการดูแลครัวเรือนและการจ้างงาน
- 4) มาตรการรักษา เสถียรภาพ

โดยอัตราการ จ่ายเงินเยียวยาแตกต่างกันไปตามฐานะทางเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ หลังจากมีการแพร่ระบาดของโควิด-19 ในไทยก็ส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจของไทยจะต้องดำเนินไปข้างหน้า หลายหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน ธนาคาร รวมถึงหน่วยงานต่าง ๆ จึงออกมาตรการช่วยเหลือเยียวยา ประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากโควิด-19 เพื่อบรรเทาผลกระทบที่ได้รับจากการแพร่ระบาดของโรคโควิด - 19 ให้แก่ประชาชน และผู้ประกอบการธุรกิจ โดย มีมาตรการดูแลและเยียวยาเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศไทย เช่น ธนาคารมีการลดดอกเบี้ยแก่ลูกหนี้มีการปรับโครงสร้างแก่ลูกหนี้

มาตรการการให้กู้ยืมสินเชื่อที่มีเงินดอกเบียดในอัตราที่ต่ำกว่าปกติ และขยายระยะเวลาในการชำระหนี้การเลื่อนการชำระภาษีรถยนต์ และใบขับขี่เพื่อบรรเทาผลกระทบให้แก่ประชาชน รวมทั้งมาตรการลดเซชรายได้ให้แก่ผู้ประกันตนหรือประกันสังคม มาตรา 33 มีมาตรการลดการชำระค่าน้ำค่าไฟและขยายระยะเวลาการชำระค่าไฟออกไปอีก รวมทั้ง มีมาตรการพักชำระหนี้ให้ในบางธนาคาร และรัฐได้ออกมาตรการเยียวยาแก่ประชาชนเป็นโครงการดังนี้ เราชนะ เราไม่ทิ้งกัน คนละครึ่ง ลดภาษีที่ดินและสิ่งปลูกสร้างชำระเพียง 10% และโครงการเราเที่ยวด้วยกัน

ประสิทธิภาพการจ่ายเงินเยียวยาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ โควิด - 19 เพื่อประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลบางเก่า อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี รัฐมีมาตรการเพื่อบรรเทาผลกระทบการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโควิด - 19 โดย มุ่งเน้นการโอนเงินเยียวยาในช่วงวิกฤตโควิด - 19 ซึ่งดำเนินการได้ครอบคลุม มีการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐด้านการเงินการคลัง ภาครัฐมีการช่วยเหลือ และบริหารจัดการในช่วงการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด - 19 โดยการกู้ยืมเพื่อช่วยเหลือประชาชนทุกด้าน มีการปรับปรุงระบบบริหาร จัดการด้านการเงินการคลัง ให้มีความทันสมัยและมีประสิทธิภาพ โดยการจ่ายเงินช่วยเหลือผ่าน แอปพลิเคชันเราชนะ แอปพลิเคชันกระเป๋าตัง แอปพลิเคชันเรารักกัน และมีความโปร่งใสในด้านการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านการเบิกจ่าย ด้านการบัญชีภาครัฐ ด้านการตรวจสอบภายใน ภาครัฐ มีการปฏิบัติตามกฎระเบียบด้วยความรวดเร็ว ถูกต้อง โปร่งใสและตรวจสอบได้ อีกทั้งยังมีการกระตุ้น และส่งเสริม และพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐด้านการเงินการคลัง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) โดยมีขั้นตอนการวิจัย ได้จากการเก็บรวบรวมจากแบบสัมภาษณ์ และได้นำแบบสัมภาษณ์ ตรวจสอบความเที่ยงตรง ซึ่งความเที่ยงตรง คือ การวัดได้ตรงกับสิ่งที่ผู้วิจัย ต้องการที่จะวัดนี้ คือ วัดได้ตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนด ที่ต้องการศึกษาผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ต่อเศรษฐกิจของประชาชน และศึกษาประสิทธิภาพการจ่ายเงินเยียวยาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด- 19 เพื่อประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลบางเก่า อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี

การวิเคราะห์ประชากรในการวิจัยนี้ คือ ประชาชนในตำบลบางเก่า อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี แบ่งประชาชนในพื้นที่ ออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่

1. อาชีพเกษตรกร
2. อาชีพรับจ้าง พนักงานเอกชน
3. อาชีพเจ้าของกิจการ (บุคคลธรรมดา)
4. อาชีพเจ้าของธุรกิจ (นิติบุคคล)
5. อาชีพข้าราชการ อาชีพละ 3 คน เป็นจำนวน 15 คน

เพื่อเก็บข้อมูลการจ่ายเงินช่วยเหลือจากรัฐผ่านโครงการต่างๆ เราไม่ทิ้งกัน, ช่วยเหลือคนว่างงาน, ช่วยเหลือเกษตรกร, ประกันสังคม, เยียวยากลุ่มเปราะบาง, โครงการคนละครึ่ง โดยการวิจัยจะสอบถามถึงโครงการที่รัฐบาลได้ทำการเยียวยา แบบสอบถามจะสอบถามถึงประสิทธิภาพการจ่ายเงินเยียวยาทุกโครงการ ที่ผู้มีสิทธิได้รับเงินจากโครงการต่างๆ เพื่อเยียวยาประชาชนที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด - 19 โดยการที่นำเทคโนโลยี แอปพลิเคชัน และการที่ผู้นำ ผู้รับผิดชอบ นำเงินและสิ่งของจำเป็นในการอุปโภค บริโภค ไปให้กับประชาชนที่เดือดร้อนโดยตรง การจ่ายเงินเยียวยาทั้งหมดมีประสิทธิภาพเพียงใด เป็นการเก็บข้อมูล จากแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ โดยจะเริ่มทำการสัมภาษณ์จากบุคคลที่กำหนดจากอาชีพทั้ง 5 อาชีพ และต้องเป็นผู้ได้รับการช่วยเหลือเยียวยาจากรัฐบาล เป็นทำการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถาม จนครบ 15 คน วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยอาศัยความสัมพันธ์กันระหว่างบุคคลที่ถูกเลือกเป็นตัวอย่าง (Snowball Sampling) ผู้วิจัยเลือกตัวอย่างมาจำนวนหนึ่งที่มีลักษณะตรงตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย

วิธีการเก็บข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูลจากภาคสนาม ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลโดยวิธีการสัมภาษณ์ จะใช้แบบสัมภาษณ์ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย ซึ่งใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured interview) โดยที่ผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์ไปตามคำถามที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยจะสัมภาษณ์ตามข้อที่กำหนดไว้ และผู้วิจัยจะใช้แบบสัมภาษณ์ซึ่งเป็นคำถามในการสัมภาษณ์ และจัดบันทึกข้อมูลตามคำบอกของผู้ถูกสัมภาษณ์

1. คัดเลือกกลุ่มเป้าหมายจากข้อมูลทะเบียนราษฎรประชาชนในพื้นที่ ที่มีข้อมูลอาชีพตรงตามกับกลุ่มเป้าหมาย
2. จากข้อมูลที่ได้ สอบถามเบื้องต้นว่าได้รับการเยียวยาจากรัฐบาล ในสถานการณ์โควิด - 19 หรือไม่ เพื่อนัดสัมภาษณ์ ตามแบบสอบถามที่ออกแบบไว้ เพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์
3. ทำจนครบตามเป้าหมายที่กำหนด 15 คน จากอาชีพทั้ง 5 อาชีพ อาชีพละ 3 คน ทุกคนจะโดนสอบถามข้อมูลว่าได้รับผลกระทบจากสถานการณ์โควิด-19 มากน้อยเพียงใด และได้รับการช่วยเหลือจากรัฐอย่างไร การจ่ายที่รัฐบริการด้วยแอปพลิเคชัน มีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ในส่วนของข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย จะแปลความหมายข้อมูลที่เกิดขึ้นได้ เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ ประเด็นเพื่อศึกษาผลกระทบจากการแพร่ระบาดโควิด-19 ต่อเศรษฐกิจของประชาชนใน และเพื่อศึกษาประสิทธิภาพการจ่ายเงินเยียวยาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ โควิด- 19 เพื่อประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลบางเก่า อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ใช้วิธีการตีความข้อมูล อิงกรอบแนวคิด ทฤษฎี เพื่อตรวจสอบความหมายของข้อมูล ในแต่ละประเด็น

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

จากการศึกษาการประเมินโครงการ และมาตรการ ในพื้นที่เทศบาลตำบลบางเก่า อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ผลการศึกษาวิจัยดังนี้ วัตถุประสงค์ จากผลการศึกษาพบว่าระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการดำเนินโครงการ และมาตรการเยียวยา ในพื้นที่เทศบาลตำบลบางเก่า อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี พบว่าด้านบริบทเกิดปัญหาวิกฤตที่เกิดขึ้นส่งผลต่อชีวิตประจำวัน คือ รายได้ลดลง การประกอบอาชีพ ติดขัด ปัญหาความเครียด วิตกกังวล ในสถานการณ์ มีลูกค่าน้อยลง ปัญหาเรียนรู้การป้องกันตนเอง และปลอดภัยจากโรค ด้านปัจจัยนำเข้าพบว่า ความเข้าใจ แนวคิด วิธีการ และการปฏิบัติตามการรับสิทธิ์มาตรการเยียวยา รู้จักช่องทางลงทะเบียน ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการลงทะเบียน การเตรียมหลักฐานต่าง ๆ ในการลงทะเบียนเพื่อขอรับสิทธิ์ ด้านผลกระทบพบว่า ผลกระทบทางบวกเป็นการกระจายงบประมาณ เพื่อช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อน ให้ดำรงชีพอยู่ได้ในภาวะวิกฤตตามลำดับ และผลกระทบทางลบคือ ไม่มีข้อมูลฐานการประกอบอาชีพ ของประชากรที่ทันสมัย จึงทำให้ถูกตัดสิทธิ์ ด้านผลผลิตพบว่าจำนวนเงินที่ได้สามารถบริหารจัดการได้ อย่างคุ้มค่าและเพียงพอต่อการยังชีพ และจำนวนเงินสามารถบรรเทาการขาดรายได้ ความพึงพอใจ มาตรการนี้บรรเทาความเดือดร้อนในเบื้องต้นได้ ด้านผลลัพธ์พบว่า ความสะดวกในการลงทะเบียน สามารถลงทะเบียน ทบทวน สิทธิ์ได้เมื่อเกิดการลงทะเบียนผิดพลาด ระยะเวลาการโอนเงินเข้าบัญชีทันเวลา สามารถนำมาช่วยบรรเทาความเดือดร้อนได้ คุณภาพชีวิตของประชาชนที่มีต่อการดำเนินโครงการพบว่าสามารถช่วยเหลือช่วงวิกฤตขาดรายได้ได้ สามารถนำเงินมาหมุนเวียนเป็นรายจ่ายในชีวิตประจำวันได้ สามารถชดเชยรายได้จากการหยุดงานได้ รัฐคำนึงถึงความจำเป็น การสนองต่อ ความต้องการของประชาชน การบรรเทาปัญหาความเดือนร้อนของประชาชนตรงประเด็น พร้อมกับ การดำเนินนโยบายหรือโครงการต่าง ๆ ด้วยการนำระบบ เทคโนโลยี สื่ออุปกรณ์ผ่านที่ทันสมัยเพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึง บริการของรัฐที่สะดวกและรวดเร็ว

ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 ต่อเศรษฐกิจของประชาชนในพื้นที่เทศบาล ตำบลบางเก่า อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี จากงานวิจัย ของ ดร.สมประวิณ มั่นประเสริฐ สถานการณ์การระบาดของไวรัส โควิด-19 หรือโควิด-19 ส่งผลให้รัฐบาลต้องเข้ามาแทรกแซงที่เข้มงวด เพื่อควบคุมการระบาด โดยเริ่มใช้มาตรการล็อกดาวน์ในวันที่ 26 มีนาคม 2563 ไปถึงสิ้นเดือนเมษายน ส่งผลให้เศรษฐกิจหยุดชะงัก ซึ่งมาตรการต่างๆ นอกจากจะส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิต ยังส่งผลกระทบต่อภาคธุรกิจ และเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศไทย มาตรการล็อกดาวน์ส่งผลต่อสภาพ คล่องตัวของธุรกิจส่วนใหญ่ ไม่สามารถรักษายอดขาย และกำไรไว้ได้บางบริษัทอาจมีกำไรลดลงและเงินทุนลดลง ส่วนบริษัท ที่มีสภาพคล่องตัวจะผ่านพ้นสถานการณ์ที่ยากลำบากไปได้ ซึ่งจากการสัมภาษณ์ พบว่า บุคคลที่มีเงินทุนสำรอง เงินสะสม จะไม่ได้รับผลกระทบ ในการดำรงชีวิต แต่ส่วนที่เป้าหมายของเจ้าของธุรกิจต้องปรับเป้าหมายอนาคต และเป้าหมายชีวิต ต้องมีการเปลี่ยนแปลง ตามที่ รายงานวิจัยของ SCBTV : ผลกระทบเศรษฐกิจและตลาดแรงงานไทย ประเทศไทยหลัง โควิด-19 เตรียมรับมือผ่านมุมมองของนักเศรษฐศาสตร์ จากที่เศรษฐกิจไทยพึ่งพาเศรษฐกิจต่างประเทศค่อนข้างมาก จึงส่ง กระทบต่อเศรษฐกิจไทยใน 3 ประเด็นหลักๆ ด้วยกัน ได้แก่ ภาคการท่องเที่ยว ตัวเลขรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติซึ่ง คิดเป็นประมาณ 12% ของ GDP ไทย ซึ่งสถานการณ์โควิด และการล็อกดาวน์ในเดือนเมษายนที่ผ่านมา ทำให้รายได้การ ท่องเที่ยวติดลบ -100% เทียบกับระยะเดียวกันของปี แล้ว SCB EIC คาดว่าจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ จะหดตัว -67% โดยธุรกิจ ท่องเที่ยวจะฟื้นตัวอย่างช้าๆ และเจ้าของธุรกิจที่ทำการสัมภาษณ์ ทั้งหมดมีการเชื่อมโยงกับการ ท่องเที่ยว ได้แก่เจ้าของโรงแรม เจ้าของร้านค้าขายของฝากนักท่องเที่ยว ต้องมีการปรับเปลี่ยนการทำธุรกิจ เนื่องจาก รายได้ลดลง ทำการลดรายจ่ายทั้งหมดกะทันหัน และบุคคลที่ไม่มีเงินสะสม มีช่องทางการหารายได้มีช่องทางเดียว อาชีพเดียว ทำให้ได้รับผลกระทบหนักมาก ด้านค่าใช้จ่ายค่าครองชีพ จากรายงานของยูเอ็น ซึ่งผลกระทบจากวิกฤตโควิด- 19 ส่งผลต่อเป้าหมายการ พัฒนาที่ยั่งยืนของไทย ของยูนิเซฟ วันที่ 25 มิถุนายน 2563: รายงานเบื้องต้นของ สหประชาชาติ ซึ่งให้เห็นว่าการระบาดของโควิด-19 อาจส่งผลให้จีดีพีของประเทศไทยในปี พ.ศ.2568 ลดลงร้อยละ 5 เมื่อ เทียบกับ สถานการณ์ปกติ การระบาดของโควิด-19 อาจกระทบต่อความพยายามของประเทศไทย ที่จะบรรลุเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) และ ส่งผลลบต่อความก้าวหน้าในการดำเนินการตลอด 2-3 ปี นี้เป็นข้อมูลที่สอดคล้อง กับการ ที่เจ้าของธุรกิจในพื้นที่ และประชาชน ผู้ถูกสัมภาษณ์ระบุว่า เป้าหมายในอนาคตของตน ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ แพร่ระบาดของไวรัสโควิด - 19 และรัฐได้ออกมาตรการป้องกันการระบาดที่อาจทำให้เกิดการสูญเสียชีวิตผู้คน ด้วยการ จำกัดสิทธิพื้นฐาน ที่ซึ่งการล่วงละเมิดสิทธิ จะได้รับการป้องกันหรือชดเชย (Lectric Law Library's Lexington) การเยียวยา ที่มุ่งการชดเชยความเสียหาย (That which seeks for a compensation) ผู้วิจัยได้คัดเลือกบุคคลที่ได้รับการเยียวยา ซึ่งเป็น การเยียวยาที่รัฐจ่ายเพื่อบรรเทาความเดือดร้อน เกิดความเสียหายจากมาตรการควบคุมการแพร่ ระบาดจากมาตรการ ซึ่ง คุม. ได้อนุมัติโครงการช่วยเหลือ เยียวยา และชดเชย แก่ประชาชนกลุ่ม ต่างๆ ที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ โรค โควิด-19 ของศูนย์ข้อมูล โควิด-19 คุม. ได้อนุมัติ โครงการช่วยเหลือ เยียวยา และชดเชย แก่ประชาชนกลุ่ม ต่าง ๆ ที่ได้รับผลกระทบ จากการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 จากข้อมูลเงินติดล้อ มีมาตรการเยียวยาทั้งหมด ดังนี้ เราไม่ ทิ้งกัน, ยืดระยะเวลาการเสียภาษีขยายเวลาให้จ่ายภาษีบุคคลธรรมดา, ลดอัตราเงินสมทบประกันสังคม, ลดอัตราเงินสมทบ ประกันสังคม จ่ายประกันสังคมในเดือนมีนาคม - พฤษภาคม 2563, โครงการสินเชื่อเพื่อเพิ่มสภาพคล่องชั่วคราว, สินเชื่อ ฉุกเฉิน โดยธนาคารออมสินและ ธ.ก.ส. ที่ช่วยเพิ่มสภาพคล่องชั่วคราวสำหรับการดำรงชีวิต, สินเชื่อพิเศษ เพิ่มเติมจาก ธนาคารออมสิน ที่ช่วยเพิ่มสภาพคล่องชั่วคราวกับ, จำนวนดอกเบี้ยต่ำ, เงินค้ำประกัน สามารถตรวจสอบสิทธิ์และ ลงทะเบียน, เงินค้ำประกันมิเตอร์ไฟฟ้าส่วนภูมิภาค, เงินค้ำประกันใช้น้ำประปาของ การประปาส่วนภูมิภาค, ฟรีอินเทอร์เน็ต 10 GB จาก กสทช. และ โครงการคนละครึ่ง ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ถึงมาตรการเยียวยาที่ได้รับ เพื่อให้เข้าใจ ประสิทธิภาพการจ่ายเงินเยียวยาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของ โควิด- 19 เพื่อประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลบางเก่า

อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ตามวัตถุประสงค์ ตามแนวคิดเกี่ยวกับการเยียวยา พรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ และอัญญา ตัญญาศรี (2555) ได้กล่าวถึงการเยียวยาและฟื้นฟูไว้ว่า เมื่อบุคคลประสบภัยพิบัติโดยที่อาจส่งผลกระทบต่อทางตรงหรือทางอ้อมผลกระทบต่อของภัยพิบัติจะนำมาซึ่งประเด็นที่เกี่ยวกับจิตใจของมนุษย์ ได้แก่ การเตรียมตัวรับสถานการณ์ (preparedness) การบรรเทาภัย (mitigation) การตอบสนอง (response) การฟื้นคืนสภาพ (recovery) และในภาวะที่มนุษย์ได้รับความเจ็บปวดจากการประสบการณตรงทำให้มนุษย์ไม่สามารถเผชิญปัญหาได้อย่างมีสติ มนุษย์ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ที่ตนเองเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาได้ดีแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพ ความสามารถเผชิญ โดยต้องเริ่มการสนับสนุนผู้ที่ได้รับผลกระทบรุนแรงที่สุดของเหตุการณ์ (extraordinary event) จากการศึกษาวิจัยสัมภาษณ์ เพื่อหาประสิทธิภาพการเงินเยียวยา พบว่า ปัจจัยนำเข้าพบว่า ความเข้าใจแนวคิด วิธีการ และการปฏิบัติตาม การรับสิทธิ์มาตรการเยียวยาความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการลงทะเบียน การเตรียมหลักฐานต่าง ๆ ในการลงทะเบียนเพื่อขอรับสิทธิ์ด้านผลกระทบพบว่า ผลกระทบทางบวกเป็นการกระจายงบประมาณ เพื่อช่วยเหลือผู้ที่เดือดร้อน ให้ดำรงชีพอยู่ได้ในภาวะวิกฤตตามลำดับ เงินที่ได้รับทันเวลา สามารถช่วยเหลือเยียวยา เพื่อยังชีพได้ เงินสามารถนำมาซื้อสิ่งของจำเป็น รวมถึงเพื่อบรรเทาความเดือดร้อน และผลกระทบทางลบคือ ไม่มีข้อมูลฐานการประกอบอาชีพ ของประชากรที่ทันสมัย จึงทำให้ถูกตัดสิทธิ์ ด้านผลผลิตพบว่าจำนวนเงินที่ได้สามารถบริหารจัดการได้อย่างคุ้มค่า และเพียงพอต่อการยังชีพ จำนวนเงินสามารถบรรเทาการขาดรายได้ และรายจ่ายที่จำเป็นเพิ่มมากขึ้น ความพึงพอใจ ของประชาชนที่เข้าร่วมโครงการเพื่อบรรเทาเดือดร้อนในเบื้องต้นได้ ด้านผลลัพธ์พบว่า ความสะดวกในการลงทะเบียน สามารถลงทะเบียนทบทวนสิทธิ์ได้เมื่อเกิดการลงทะเบียนผิดพลาด หรือไม่ทันในแต่ละเฟส ระยะเวลาการโอนเงินเข้าบัญชี ระยะเวลาการตรวจสอบ สามารถทันต่อสถานการณ์ ลดความเดือดร้อนได้ คุณภาพชีวิตของประชาชนที่มีต่อการดำเนินโครงการพบว่าสามารถช่วยเหลือได้ สามารถนำเงินมาหมุนเวียนเป็นรายจ่ายในชีวิตประจำวันได้ สามารถชดเชยรายได้ ช่วยค่าใช้จ่ายได้ และการนำระบบเทคโนโลยี อุปกรณ์สื่อสารที่ทันสมัยเพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงบริการของรัฐที่สะดวกและรวดเร็ว ถ้ามีการเยียวยาใดๆจากรัฐเพิ่มอีก ก็จะยินดีรับทุกโครงการ และการใช้แอปพลิเคชันเป่าตั้งสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน จากวารสารวิชาการไทยวิจัยและการจัดการ นวลอนงค์ เจ็ยสกุล แอปพลิเคชันเป่าตั้งของรัฐบาล เป็นช่องทางจัดสวัสดิการของรัฐตั้งแต่ บริการด้านการเงินออนไลน์ซึ่งเป็นมาตรการกระตุ้นและฟื้นฟูเศรษฐกิจ บริการธนาคาร การใช้สิทธิสุขภาพ การบริการฉีดวัคซีนโควิด 19 โครงการเยียวยาประชาชนหรือบริการต่างๆ หรือธุรกรรมของร้านค้าบริการต่างๆ ทำให้ประชาชนเข้าถึงบริการของรัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล เนื่องจากประชาชนได้รับสวัสดิการต่างๆรัฐบาลอย่างเท่าเทียมทั่วถึง แอปพลิเคชันเป่าตั้งของรัฐบาลได้นำมาใช้ในการให้บริการประชาชนสำหรับเข้าถึงสวัสดิการของรัฐในด้านต่างๆ ตั้งแต่ บริการด้านการเงินออนไลน์ E-wallet บริการด้านสุขภาพ มาตรการกระตุ้นและฟื้นฟูเศรษฐกิจ G-Wallet บริการธนาคาร การใช้สิทธิสุขภาพ ชื่อ/ชายพันธ์บัตรรัฐบาล การบริการฉีดวัคซีนโควิด-19 โครงการเยียวยาประชาชนหรือบริการต่างๆ เช่น สิทธิคนละครึ่ง โครงการท่องเที่ยว การโอนเงิน การเติมเงินมือถือ จ่ายค่าไฟฟ้า ประปา และการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการธุรกิจร้านค้าบริการต่างๆทำให้ประชาชนเข้าถึงบริการของรัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพประสิทธิผล ประชาชนได้รับสวัสดิการต่างๆรัฐบาลอย่างเท่าเทียม ทั่วถึง พร้อมทั้งรัฐบาลสามารถกำหนดนโยบายสาธารณะอื่นๆ เพื่อประชาชนได้อีกมากมายหลากหลายรูปแบบเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนได้ เช่น การให้บริการด้านสุขภาพ ตรวจสอบสุขภาพระหว่างประชาชนกับสถานพยาบาล การจ่ายเบี้ยยังชีพ เบี้ยผู้สูงอายุ การยื่นภาษี การขอคืนภาษี งานทะเบียนราษฎร ค่าปรับจราจร ฯลฯ ตามที่รัฐบาลเห็นสมควรในการจัดเป็นสวัสดิการแห่งรัฐให้กับประชาชน นอกจากนี้แอปพลิเคชันเป่าตั้งของรัฐบาล สามารถเป็นช่องทางสื่อสารระหว่างรัฐบาลกับประชาชนได้โดยตรงในประเด็นต่างๆ อาทิ เสนอนโยบาย ข้อร้องเรียนปัญหาต่างๆติดตามตรวจสอบนโยบายโครงการรัฐ และทำให้การบริหารราชการมีประสิทธิภาพประสิทธิผลเพิ่มมากยิ่งขึ้นรวดเร็วประหยัดทรัพยากรด้านคน งบประมาณ ความล่าช้า และรัฐบาลสามารถบริหารจัดการฐานข้อมูลของ

ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น มีประสิทธิผลที่ดีในด้านนโยบายการคลัง ภาษีที่เหมาะสมกับประชาชนมากขึ้น สามารถในการนำไปสู่การลดภาระงานของหน่วยงาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะ จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. พบว่าเกิดปัญหาวิกฤตที่เกิดขึ้นส่งผลต่อชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นรายได้อัตราลดลง การประกอบอาชีพติดขัด ปัญหาความเครียด วิตกกังวลในสถานการณ์ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรกำหนดมาตรการการช่วยเหลือเพื่อสร้างอาชีพเสริม หรือการให้ความช่วยเหลือในช่วงวิกฤติเพื่อให้ประชาชน สามารถมีอาชีพทำงานในชุมชน เป็นกิจกรรมหรือโครงการทางเศรษฐกิจภายในท้องถิ่นให้สามารถประคับประคองช่วยเหลือตัวเองได้

2. เกิดความแตกต่างในด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ดังนั้น ควรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กำหนดมาตรการเกี่ยวกับการพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ และมีการประยุกต์ใช้สื่อ ให้เหมาะสมกับชีวิตประจำวันของประชาชน

3. เนื่องจากเป็นโครงการใหม่ที่ได้ดำเนินการอย่างเร่งด่วนทำให้เกิดปัญหาหลายด้าน การปรับปรุงระบบการลงทะเบียนและเงื่อนไขต่าง ๆ ให้ชัดเจนเนื่องจากเกิดปัญหาเรื่องฐานข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพของผู้ลงทะเบียน การทบทวนสิทธิ์ ให้แก่ผู้ที่ไม่ได้รับสิทธิ์ และประสงค์จะขอทบทวนสิทธิ์ กำหนดมาตรการอื่นที่ไม่ใช่การแจกเงิน เพื่อให้ทุกกลุ่มอาชีพได้รับการช่วยเหลืออย่างเท่าเทียมกัน เช่น การจ้างงาน การส่งเสริมอาชีพ การทำงานออนไลน์ การทำงานที่บ้าน เป็นต้น

ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีพัฒนาโครงสร้างทางสังคมอันเป็นพื้นฐานการพัฒนาที่ยั่งยืน เน้นการกระจายอำนาจ สร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนและท้องถิ่นสร้างเครือข่ายเศรษฐกิจชุมชน เช่น วิสาหกิจชุมชน สหกรณ์ เครือข่ายโอท็อป หรือวิสาหกิจเพื่อสังคม ให้มีเครือข่ายที่สมบูรณ์ มีประสิทธิภาพ และการกำหนดนโยบายหรือโครงการต่างๆ เพื่อให้การช่วยเหลือประชาชนในช่วงวิกฤต เป็นการช่วยเหลืออย่างเร่งด่วน ให้สามารถดำรงชีวิตของประชาชนในสถานการณ์วิกฤติได้ เมื่อนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการพร้อมรับมือการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในสถานการณ์โลกผันผวน (VUCA WORLD) จากหลายๆ ปัจจัย สาธารณภัยต่างเกิดขึ้นมาโดยที่เราไม่สามารถคาดการณ์ได้ล่วงหน้า สามารถเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นโรคระบาดใหม่ ที่อาจรุนแรงขึ้น ภัยธรรมชาติที่ทวีความรุนแรงด้วยไม่แพ้กัน การป้องกันตัวเองให้ไม่อยู่ในจุดต่อแหลม และเปราะบางจึงมีความสำคัญ เช่น การอาศัยในที่ที่มีความแออัด ก็สามารถป้องกันการเสี่ยงที่จะได้รับเชื้อแพร่ระบาดใหม่ๆ ได้ดีขึ้น หรือด้านสาธารณสุข น้ำท่วม ไฟไหม้ วาตภัย ก็เลือกภูมิประเทศ ภูมิอากาศที่มีความเหมาะสมกับการดำรงชีพได้ระยะยาว ส่วนทางด้านเศรษฐกิจ ผู้วิจัยเห็นว่า ผู้ประกอบการ และประชาชนที่มีรายได้มากกว่า 1 ทาง มีหลายช่องทางรายได้ จะได้รับผลกระทบน้อยกว่าผู้ที่ประกอบอาชีพมีรายได้เพียงทางเดียว

แต่การเยียวยาด้วยวิธีแจกจ่ายงบประมาณ ก็ประสบปัญหาหลังจากที่หลายๆ ประเทศต้องการให้ประชาชนของตนผ่านวิกฤตจากการแพร่ระบาด โดยการเยียวยา อัดฉีดเงินเข้าสู่ระบบ จนทำให้หนี้สินของประเทศเพิ่มสูงขึ้น ด้วยความต้องการให้ประชาชนสามารถดำรงชีพได้ จากมาตรการการป้องกันการแพร่ระบาด การ Lockdown การสั่งปิดธุรกิจ หยุดกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ผลให้ทั้งโลกขาดปริมาณสินค้าที่ผู้ผลิตต้องการขายให้กับผู้บริโภค (supply) แต่มีการแจกเงินจำนวนมาก ทำให้โลกยังต้องเจอปัญหาใหม่ คือปัญหาเงินเฟ้อซึ่งปัจจุบันได้ทำให้เกิดตัวเลขดัชนีชี้วัดดัชนีราคาผู้บริโภค (CPI) ของอเมริกาสูงที่สุดในรอบ 40 ปีเป็นที่เรียบร้อยแล้ว โดยปัญหาดังกล่าวทำให้เป็นปัญหากดดันให้ทุกภาคส่วน

ทุกประเทศพยายามให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจกลับมาโดยเร็วที่สุด เพราะถ้ามีปัญหาเงินเฟ้อ พร้อมกับปัญหาเศรษฐกิจถดถอย สิ่งที่จะต้องแก้ไขตามมาคือ ภาวะเศรษฐกิจหยุดนิ่ง (Stagflation) ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ ที่ในชีวิตบางคนไม่เคยเจอมาก่อน ความกดดันดังกล่าว ก็ยังไม่สามารถหยุดการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ที่ปรับตัวตามธรรมชาติแบ่งออกเป็นหลายสายพันธุ์ สามารถแพร่ระบาดง่ายขึ้น ฉะนั้น การเรียนรู้ และปรับตัวของเราเองเป็นเรื่องที่สำคัญมาก เมื่อโลกเปลี่ยนไป (VUCA World) เราก็ต้องปรับให้ความยืดหยุ่นกับชีวิตตัวเอง

เอกสารอ้างอิง

1. ธนาคารแห่งประเทศไทย (2563) ได้รายงานสถานการณ์ โควิด-19 และมาตรการเยียวยาในต่างประเทศ ค้นเมื่อ 25 มิถุนายน 2565, จาก https://www.bot.or.th/Thai/FinancialInstitutions/COVID19/Documents/Measure_Foreign.pdf
2. วิจัยกรุงศรี (2563) ผลกระทบของโรคระบาดโควิด-19 ต่อเศรษฐกิจไทย ของ ดร.สมประวิณ มันประเสริฐ วิจัยกรุงศรี บทวิเคราะห์ Research Intelligence เดือนเมษายน ค้นเมื่อ 25 มิถุนายน 256 จาก <https://www.krungsri.com/th/krungsri-the-coach/investments/investment-knowledge/economic-covid-impact>
3. ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจและธุรกิจ SCB (2563) รายงานการวิจัยเรื่อง ประเทศไทยหลังโควิด-19 ตอนที่ 1: ผลกระทบเศรษฐกิจและตลาดแรงงานไทย ของ SCBTV ดร.บรรจง ไทยเจริญ รองผู้จัดการใหญ่ ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจและธุรกิจ (Economic Intelligence Center – EIC) SCB ค้นเมื่อ 25 มิถุนายน 2565, จาก <https://www.scb.co.th/th/personal-banking/stories/business-maker/thailand-after-covid-ep1.html>
4. Marketeeronline.co/ (2563) รายงานการวิจัยเรื่อง โควิด-19 กระทบกับผู้ประกอบการ คนทำงานมากน้อยแค่ไหน ของ NALISA ค้นเมื่อ 25 มิถุนายน 2565, จาก <https://marketeeronline.co/archives/172401>
5. ยูนิเซฟ ซึ่งผลกระทบจากวิกฤตโควิด-19 ส่งผลต่อเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของไทย ค้นเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2565 จาก <https://www.unicef.org/thailand/th/press-release>
6. ศูนย์ข้อมูล โควิด-19 กรม. “กรม. ได้อนุมัติโครงการช่วยเหลือ เยียวยา และชดเชย แก่ประชาชนกลุ่ม ต่างๆ ที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรค โควิด-19 “
7. เงินติดล้อ รวมมาตรการเงินเยียวยาจากรัฐบาลในช่วง โควิด-19 ค้นเมื่อ 25 มิถุนายน 2565 จาก <https://www.tidl.com/th/article/lifestyle/rescue-measures-covid19.html>
8. วารสารวิชาการไทยวิจัยและการจัดการ เขียนโดย นวลอนงค์ เจียสกุล (2564) แนวทางการใช้แอปพลิเคชันแปดตั้ง เพื่อยกระดับ คุณภาพชีวิต ของ ประชาชน ค้นเมื่อ 25 มิถุนายน 2565 จาก <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/TRDMJPOISU/article/view/254246>
9. แผนพัฒนาท้องถิ่น พ.ศ.2566 – 2570 (2565) ข้อมูลสภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน ตำบลบางเก่า อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี
10. สมศักดิ์ คงเที่ยง. (ม.ป.ป.). หลักและทฤษฎีการบริหารการศึกษา เทคนิคการบริหารจัดการศึกษายุคใหม่. ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง: กรุงเทพฯ.
11. วิกีพีเดีย, ออนไลน์, (2560) ประสิทธิภาพ หมายถึง ค้นเมื่อ 25 มิถุนายน 2565 จาก <https://th.wikipedia.org/wiki>
12. LectricLawLibrary’sLexington, (ม.ป.ป.) “ Remedies,Remedy” ค้นเมื่อ 25 มิถุนายน 2565 จาก www.lectlaw.com/def2/q031.htm

13. พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุญ และอรัญญา ตัญจาศรี. (2555). การฟื้นฟูภาวะจิตใจและการร่วมมือ ช่วยเหลือทางจิตวิทยาที่ยั่งยืนแก่เด็ก เยาวชนและครอบครัวหลังการประสบภัยพิบัติสึนามิ. ค้นเมื่อ 25 มิถุนายน 2565 จาก <https://dric.nrct.go.th/index.php?/Search/SearchDetail/264840>